

Čís. 2495.

Nejde o »reformatio in peius« (§ 290 odst. druhý, § 293 odst. třetí tr. ř.), byl-li v novém rozsudku vysloven trest bezpodmínečně, bylo-li proti dřívějšímu podmíněnému, ke zmateční stížnosti obžalovaného zrušenému rozsudku, podáno veřejným obžalobcem odvolání z výroku o podmíněném odsouzení formálně bezvadné, t. j. přípustné, podané a provedené včas a oprávněnou osobou; nezáleží na tom, zda bylo věcně důvodným.

Při rozhodování o podmíněném odsouzení (§ 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.) lze přihlížeti i k obsahu spisů týkajících se předchozího podmíněného odsouzení, třebaž bylo vysloveno, že se obžalovaný osvědčil.

Nelze povolití podmíněné odsouzení pachateli, který opětovně osvědčil nedostatek šetrnosti k bezpečnosti života, zdraví a těla lidského.

(Rozh. ze dne 2. října 1926, Zm II 211/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 26. února 1926, pokud jím stěžovateli byl odepřen podmíněný odklad výkonu trestu, a nevyhověl v zasedání neveřejném odvolání téhož obžalovaného z onoho rozsudku co do výroku o nepřiznání podmíněného odkladu výkonu trestu.

Důvody:

Uplatňujíc důvod zmatečnosti podle čís. 11 §u 281 tr. ř., vytýká zmateční stížnost, že nalézací soud porušil ustanovení třetího odstavce §u 293 tr. ř., uloživ stěžovateli trest nepodmíněně, ačkoliv mu byl prvním rozsudkem nalézacího soudu v této trestní věci vydaným, — kterému bylo zmateční stížností čeleno toliko ve prospěch obžalovaného, kdežto v jeho neprospěch bylo proti němu podáno jen odvolání z podmíněného odsouzení — povolen podmíněný odklad výkonu trestu. Vývodům stížnosti nelze přisvědčiti, třebaže jest (srovnej rozh. sb. n. s. čís. 1797, 1950) trest bezpodmínečně uložený pokládati za přísnější, než trest, jehož výkon byl odložen pod podmínkou §u 1 zákona o podmíněném odsouzení. Podle druhého odstavce §u 290 a třetího odstavce §u 293 tr. ř. arcíť nesmí, byla-li zmateční stížnost podána jenom ve prospěch obžalovaného, býti mu uložen trest přísnější, než který byl vysloven zrušeným rozsudkem. Přes to však nelze předpoklady, za nichž, a rozsah, v němž jest nalézací soud při opětném rozhodování věci vázán zákazem reformationis in peius, posuzovati výhradně podle doslovu druhého odstavce §u 290 tr. ř., k němuž třetí odstavec §u 293 tr. ř. poukazuje. Tyto předpisy jsou částí zákonné úpravy řízení o zmateční stížnosti, kdežto řízení o odvolání jest trestním řádem upraveno odděleně v §§ech 294—296, kdež jest obzvláště stanoveno, že v případech, ve kterých byl rozsudek prvé stolice napaden netoliko zmateční stížností, nýbrž

i odvoláním, rozhodne zrušovací soud po vyřízení nebo při vyřizování zmateční stížnosti též o odvolání. Z toho jest zřejmo, že ona ustanovení nepřihlízejí vůbec k možnosti, že bylo vedle zmateční stížnosti ve prospěch obžalovaného podané podáno odvolání v jeho neprospěch, a nevyslovují, že obžalovaného nemůže stihnouti přísnější trest ani tehdy, když rozsudek první stolice byl v neprospěch obžalovaného napaden ne sice zmateční stížností, ale odvoláním. Názor, že zákazy §§ů 290, 293 tr. ř. platí i pro tento případ, zbavil by odvolání v neprospěch obžalovaného jakékoliv účinnosti. Zrušovací soud nemohl by, i když stížnost ve prospěch obžalovaného podanou zavrhně nebo k takové stížnosti rozhodne, zrušiv rozsudek, ihned ve věci samé, uložit přísnější trest, ani kdyby odvolání v jeho neprospěch podané shledal odůvodněným. A vyhověli-li takové stížnosti v ten způsob, že rozsudek zruší a věc vrátí nalézacímu soudu, odpadlo by věcné vyřízení odvolání zrušovacím soudem; první stolice nesměla by přes věcně oprávněné námitky žalobcovy proti trestu ve zrušeném rozsudku uloženému, odvoláním uplatňované, vysloviti přísnější trest a obžalobce musel by se spokojiti s tímto výrokem o trestu, třeba jej důvodně pokládal za pochybený, jelikož nemůže si stěžovati do toho, že nalézací soud neučinil, co mu zákon při onom výkladu zakazuje. Pro tyto své důsledky nemůže onen výklad předpisů, o které jde, býti správným. Nesprávnosti jeho svědčí i to, jak upravuje zákon otázku přípustnosti opravy v neprospěch obžalovaného v oboru trestního soudnictví, ve kterém nejsou úkoly opravných prostředků rozděleny mezi zmateční stížnost a odvolání, nýbrž přikázány jednotnému prostředku opravnému, totiž v řízení přestupkovém. Stanovíť trestní řád v druhém odstavci Šu 477, že sborový (odvolací) soud nemůže uložit obžalovanému přísnější trest, než který byl vyřknut prvním rozsudkem, bylo-li podáno odvolání jen ve prospěch obžalovaného, aniž při tom rozeznává, zda bylo v jeho neprospěch podáno současně odvolání v tom neb onom ze směrů v Šu 464 tr. ř. vyloučených, aniž též nařizuje, že uložení přísnějšího trestu jest vyloučeno, bylo-li prvním rozsudku v neprospěch obžalovaného odporeováno jen odvoláním z výroku o trestu, t. j. opravným prostředkem obdobným odvolání, o němž jednají §§y 294—297 tr. ř.

Z těchto úvah dlužno míti za to, že zákaz ukládání přísnějšího trestu druhým rozsudkem nalézacího soudu nastane jen tehdy, když první rozsudek nebyl v neprospěch obžalovaného napaden ani zmateční stížností, ani odvoláním. V souzeném případě bylo však v neprospěch obžalovaného proti rozsudku podáno odvolání státním zástupcem a to právě z výroku, týkajícího se podmíněného odkladu výkonu trestu. Je-li tomu tak, nejde o případ, jaký má na mysli ustanovení §§ů 290 a 293 tr. ř., že totiž původní rozsudek byl napaden pouze ve prospěch obžalovaného. Rozsudek již tím, že do něho bylo podáno v neprospěch obžalovaného odvolání po formální stránce bezvadné, t. j. odvolání, jež bylo přípustno, podáno osobou oprávněnou, a včas ohlášeno i provedeno, nemohl v dotčené části vejíti vůbec v moc práva, což má za následek, že nalézací soud nabyl úplné volnosti při opětném rozhodování o trestu v napadeném směru (jeho podmíněný odklad), aniž bylo třeba zvláště

ještě zkoumati, zda dřívější odvolání státního zastupitelství bylo též věcně opodstatněným čili nic. Vždyť nalézací soud již tím, že se odchýlil od prvního rozsudku ve směru odvoláním napadeném, projevil dostatečně přesvědčení, že pokládal odvolání za věcně důvodné. Obžalovanému jest ponecháno na vůli napadati domnělou nesprávnost nového výroku opravným prostředkem odvolání. Byloť by zřejmě bezúčelným činiti přezkoumání nového výroku soudem vyšší stolice závislým na rozhodnutí otázky, zda bylo původní odvolání, stavší se zrušením zmatečného rozsudku bezpředmětným, odůvodněno, když může tento nový výrok býti napadán přímo novým odvoláním. Podle toho, co uvedeno, nebyl odepřením podmíněného odsouzení porušen zákaz reformace in peius (§§y 293, třetí odst., 290, odst. druhý); i bylo zmateční stížnost, která vytyká jen porušení této zásady, jako bezdůvodnou zavrhnouti.

Odvolání, jímž obžalovaný se domáhá přiznání podmíněného odkladu výkonu trestu, nelze přiznati oprávněně. Naopak dlužno přisvědčiti nalézacímu soudu, že vzhledem k dřívějším trestům obžalovaného, přesněji k povaze skutků, pro něž byl již trestán, není tu podmínek §u 1 zákona o podmíněném odsouzení. Při tom zrušovací soud neshledal příčiny, by nehleděl též k obsahu spisů předchozích trestů obžalovaného se týkajících, jež byly opatřeny teprve soudem zrušovacím. Možno ponechati stranou, že byl stěžovatel — jak uvedeno ve výtahu z trestního rejstříku — odsouzen rozsudkem krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 29. března 1903 pro zločin podvodu do žaláře na 10 dnů. Neboť trest jest patrně již odčiněn a skutek ten, od jehož spáchání uplynulo více než 20 let, jest zcela jiné povahy než skutek nyní souzený. Avšak stěžovatel byl mimo to odsouzen rozsudky okresních soudů: 1. v Moravské Ostravě ze dne 19. listopadu 1919 pro přestupek §u 431 tr. zák.; 2. ve Slezské Ostravě ze dne 15. února 1921 pro přestupek §u 335 tr. zák.; 3. ve Frýdku ze dne 15. prosince 1922 pro přestupek §u 431 tr. zák.; ve všech skutcích takto souzených šlo o rychlou a neopatrnou jízdu automobilem a skutkem pod 2. přivodil stěžovatel těžké poškození jedné a lehké poškození pěti jiných osob. Nezáleží na tom, že k čís. 2. bylo usnesením okresního soudu ve Slezské Ostravě ze dne 6. července 1922 vysloveno, že se stěžovatel ve zkušební lhůtě osvědčil; důsledkem tohoto výroku jest podle odst. čís. 2. §u 2 zákona čís. 562/19 toliko, že se pokládá za to, že stěžovatel v případě čís. 2 nebyl odsouzen; skutečnost, že skutek ten spáchal, trvá nerušeně dále (srovnej rozh. sb. n. s. čís. 1795, 1950, 2009). Oproti tomu není bez významu, že obžalovaný spáchal skutek pod čís. 3. souzený 27. září 1922, tedy krátce po uplynutí zkušební doby pod čís. 2. určené, která končila 29. května 1922. Nezáleží na tom, že se stěžovatel v jiných směrech choval bezúhonně. Rozhodným jest, že již třikrát v poměrně krátkých přestávkách spáchal skutky obdobné skutku nyní souzenému a že se stal zpětilým přes výstrahu, která mu byla dána rozsudky ho odsoudivšími, a ač mu již jednou pro hrubší poklesek byl povolen podmíněný odklad trestu. Při takto opětně osvědčeném nedostatku šetrnosti k bezpečnosti statků života, zdraví a těla lidského nedá se očekávati, že obžalovaný povede

i bez výkonu trestu nyní mu uloženého pořádný život i ve směrech skutky jeho dotčených. Odvolání je bezdůvodné a nebylo mu vyhověno.

Čís. 2496.

Ke skutkové podstatě zpronevěry (§ 183 tr. zák.) se vyžaduje, by pachatel měl zlý úmysl (§ 1 tr. zák.) bezprávně si присвоjití nebo zadržeti věc svěřenou. Nejde o zpronevěru, má-li pachatel za to, že vlastník nebude činit námitek proti jeho dispozici s věcí svěřenou, nebo pokládá-li se důvodně oprávněným si ji podržeti (na př. z důvodu vzájemné pohledávky).

(Rozh. ze dne 5. října 1926, Zm I 722/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Písku ze dne 3. září 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle §u 183 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil krajskému soudu v Písku, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá rozsudek nalézacího soudu z důvodů čís. 4, 5 a 9 a) §u 281 tr. ř. a to právem. Ke skutkové podstatě zpronevěry se vyžaduje, by pachatel měl zlý úmysl (§ 1 tr. zák.) bezprávně si присвоjití nebo zadržeti věc svěřenou, a jest tudíž zpronevěření vyloučeno pro nedostatek zlého úmyslu, když pachatel má za to, že vlastník věci nebude činit námitek proti jeho dispozici s věcí svěřenou, a rovněž tak není tu předpokládaného zlého úmyslu, pokládá-li se pachatel důvodně oprávněným, věc mu svěřenou si podržeti (Finger: Strafrecht str. 470), maje za to, že mu po právu přísluší. Obžalovaný hájil se proti obžalobě ze zločinu zpronevěry tím, že svěřených peněz použil k zaplacení své vzájemné pohledávky 24.234 Kč 80 h, kterou si počítá za firmou C. a N., jednak za Josefem C-em z důvodů, že v letech 1921 až 1924 nakupoval pro firmu, čeho k řádnému provozu cihelny potřebovala, že konal v zájmu podniku různé cesty, že Josefu C-ovi dodával do domácnosti potraviny, aniž za tyto výdaje obdržel od firmy neb C-e zaplacení a že firma ho nepřihlásila k nemocenské pokladně, takže má nárok vůči firmě na náhradu výloh, spojených s lékařským ošetřením, jež si musil sám platiti. Jest sice pravda, že obžalovaný měl povinnost, jakmile peněz si zadržel za účelem zaplacení své vzájemné pohledávky, ihned to firmě neb Josefu C-ovi oznámiti a s ním, nebo s firmou se vyúčtovat. Neučinil-li toho, nejednal jistě správně, nelze však přes to vyloučiti, že jednal u vědomí, že peněz jemu firmou neb C-em svěřených může použití ku krytí výdajů pro firmu neb pro Josefa C-e učiněných, nelze vyloučiti, že se snad nicméně cítil oprávněným z důvodů vzájemné pohledávky svěřené peníze si podržeti a svoji vzájemnou pohledávku uplatniti, kterýžto pocit oprávnění nutně vylučuje zlý úmysl